

2014-2020 M. NACIONALINĖS PAŽANGOS PROGRAMOS PRIORITETO „REGIONINĖ PLĖTRA“ ĮGYVENDINIMO TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS

GEDIMINAS ČESONIS

Regioninės politikos departamento

Regioninės politikos strateginio koordinavimo skyriaus vedėjas

VIDAUS REIKALŲ
MINISTERIJA

LIETUVOS
REGIONINĖ POLITIKA

2014-2020 M. NACIONALINĖS PAŽANGOS PROGRAMA

- Patvirtinta Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482
- „Regioninė plėtra“ yra vienas iš programos horizontaliųjų prioritetų
- „Regioninės plėtros“ horizontaliojo prioritetui įgyvendinti numatyta skirti ne mažiau kaip 15 proc. 2014-2020 m. Lietuvai skirtos Europos Sąjungos struktūrinės paramos, ir ne mažiau kaip 20 proc. visos ES ir kitos tarptautinės paramos

2014-2020 M. NACIONALINĖS PAŽANGOS PROGRAMA: HORIZONTALUSIS PRIORITETAS „REGIONINĖ PLĖTRA“

- Bendrasis tikslas – užtikrinti tolygią, tvarią ir į skirtumų mažinimą orientuotą regionų plėtrą.
- Tikslai:
  - Užtikrinti tolygią ir tvarią regionų plėtrą;
  - Didinti teritorinę sanglaudą regionuose.

NPP „Regioninės plėtros“ prioriteto įgyvendinimo išankstinės sąlygos

Veiksmai, planuojami ir įgyvendinami regionuose, atskiriami pagal subsidiarumo principą taikant šiuos takoskyros kriterijus:

- investicijos į savivaldybės turtą;
- savivaldybės savarankiška ar priskirtoji (ribotai savarankiška) funkcija;
- svarba savivaldybei ir regionui.

2014-2020 M. NPP HORIZONTALIOJO PRIORITETO „REGIONINĖ PLĖTRA“ ĮGYVENDINIMO TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS (TVP)

- TVP yra Strateginio planavimo metodikoje numatytas strateginio planavimo dokumentas
- TVP rengiamas horizontaliajam (t.y. susijusiam su kelių institucijų kompetencija) prioritetui įgyvendinti.
- TVP rezervuoja įvairių institucijų valdomus biudžeto asignavimus (įskaitant ES struktūrinius fondus, Žemės ūkio fondą, tiesiogiai iš biudžeto remiamas priemones) skiriamus regioninės politikos tikslams ir uždaviniams įgyvendinti;
- TVP nustato siektinus rezultatus dalyvaujančioms institucijoms.
- Strateginio planavimo metodika suteikia koordinatoriui įgaliojimus vadovauti TVP rengimo, keitimo ir įgyvendinimo procesui, organizuoti peržiūrą ar vertinimą.

Regioninės politikos
gairių rengimas (2011–
2012-04)

- Savivaldybių ir RPT apklausa
- Esminėms tobulinimo kryptims pritarta LRS komitete
- Suderinimas su Lietuvos savivaldybių asociacija

Nacionalinės pažangos
programos rengimas
(patvirtinta 2012–11-28)

- VRM su darbo grupe parengė horizontalųjį prioritetą „Regioninė plėtra“.
- Derinimas su regionų plėtros tarybomis (lygiagrečiai rengiami regionų plėtros planai)
- Pritarta ES paramos 2014–2020 m. komisijoje ir Vyriausybės konsultaciniame komitete
- Pradėtas TVP rengimas (RPT pateikė pasiūlymus dėl veiklų ir preliminarų lėšų poreikio)

Įgyvendinančių dokumentų
rengimas (nuo 2012-11-28
iki 2013 m. pabaigos)

- Rengiami regionų plėtros planai (2013 m. sausis – preliminarūs projektai).
- Rengiama Partnerystės sutartis ir Veiksmų programa 2014–2020 m. ES paramos panaudojimui.
- Lygiagrečiai su Veiksmų programa derinami TVP asignavimai ir konkrečios veiklos.

2014–2020 M. NACIONALINĖS PAŽANGOS PROGRAMOS PERŽIŪRA 2013 M. BIRŽELIO 4 D. LRV STRATEGINIAME KOMITETE

Sprendimai dėl galimų papildomų priemonių su Ūkio ministerija ar nesuderintų priemonių su Aplinkos ir Energetikos ministerijomis:

- **Dėl užimtumo didinimo regionuose:**
  - pavesti Ūkio ministerijai kartu su Vidaus reikalų ministerija ir prireikus kitomis ministerijomis numatyti priemones užimtumo didinimui ir darbo vietų kūrimui regionuose ir numatyti planuojamus pasiekti atitinkamus rodiklius;
- **Dėl šilumos ūkio modernizavimo:**
  - siūloma šilumos ūkio pertvarką planuoti ir įgyvendinti valstybiniu lygiu. Tačiau būtina įtraukti VRM ir regionų tarybas į projektų planavimą, kad savivaldybės turėtų pilną informaciją ir galėtų efektyviai planuoti visas investicijas į infrastruktūrą.
- **Dėl aplinkos infrastruktūros plėtros:**
  - siūloma planuoti ir įgyvendinti regioniniu lygiu ir numatyti atitinkamas priemones ir asignavimus tarpinstituciniame veiklos plane. Aplinkos ministeriją būtina įtraukti į projektų planavimą ir tvirtinimą.

TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS: TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

- 1 tikslas. Užtikrinti tolygią ir tvarią regionų plėtrą. Uždaviniai:
  - 1.1. Modernizuoti bazinę, vietos bendruomenėms ir verslui svarbią infrastruktūrą, diegti aplinkos gerinimo ir aplinkos apsaugos priemonės
  - 1.2. Didinti viešųjų ir administracinių paslaugų kokybę ir prieinamumą
  - 1.3. Skatinti aktyvumą ir saviraišką, į socialinių, ekonominių problemų sprendimą įtraukti bendruomenes ir nevyriausybinės organizacijas
- 2 tikslas. Didinti teritorinę sanglaudą regionuose. Uždaviniai:
  - 2.1. Spręsti tikslinėms teritorijoms (gyvenamosioms vietovėms) būdingas problemas, didinant konkurencingumą ir gyvenamosios vietos patrauklumą, skatinant ekonomikos augimą
  - 2.2. Gerinti kaimo vietovių gyvenamąją aplinką (kompleksinis kaimo vietovių vystymas ir plėtra)

TVP PRIEMONĖS PAGAL INSTITUCIJAS

Priemonės	ES lėšų suma, tūkst. Lt.
Susisiekimo ministerija	
1.1.1. Skatinti darnų judumą miestuose	82.702,70
1.1.2. Plėtoti elektra ir kitais alternatyviais degalais varomų transporto priemonių naudojimą	9.189,19
1.1.3. Modernizuoti vietinės reikšmės transporto infrastruktūrą	245.902,70
1.1.4. Plėtoti ekologišką viešąjį transportą	91.891,89
Ūkio ministerija	
1.1.5. Plėtoti kelias savivaldybes jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinę infrastruktūrą	20.000,00
Aplinkos ministerija	
1.1.6. Tvarkyti ar atkurti natūralaus ar urbanizuoto kraštovaizdžio kompleksus ar atskirus jų elementus	32.500,00

TVP PRIEMONĖS PAGAL INSTITUCIJAS

Priemonės	ES lėšų suma, tūkst. lt.
Švietimo ir mokslo ministerija	
1.2.1. Modernizuoti švietimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigas	240.040,00
1.2.2. Plėtoti vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymosi galimybes (ypač kaimo vietovėse)	45.864,00
1.2.3. Stiprinti savivaldybių kultūros įstaigų (muziejų, bibliotekų, meno veiklas vykdančių centrų ir kt.) galimybes teikti formalaus ir neformalaus ugdymo paslaugas	18.345,00
1.2.4. Didinti vaikų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo bei bendrojo lavinimo prieinamumą	55.292,80
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	
1.2.6. Didinti būsto prieinamumą pažeidžiamoms gyventojų grupėms	194.195,70
1.2.7. Plėtoti stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą	59.500,00
Sveikatos apsaugos ministerija	
1.2.9. Išsaugoti ir stiprinti gyventojų sveikatą, vykdyti ligų prevenciją (minkštosios veiklos)	17.000,00
1.2.10. Gerinti pirminės sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos priežiūros kokybę ir prieinamumą (infrastruktūra)	127.500,00

TVP PRIEMONĖS PAGAL INSTITUCIJAS

Priemonės	ES lėšų suma, tūkst. lt.
Vidaus reikalų ministerija	
1.2.11. Didinti savivaldybių išteklių valdymo efektyvumą, teikiamų paslaugų kokybę, gerinant savivaldybių vadovų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų kvalifikaciją	14.545,19
2.1.1. Kompleksiškai plėtoti ir atnaujinti su problemomis susiduriančių 5 didžiųjų miestų dalių viešąją infrastruktūrą, didinant miestų investicinį patrauklumą bei prisidedant prie jų tarptautinio konkurencingumo didėjimo	500.000,00
2.1.2. Kompleksiškai atnaujinti savivaldybių centrų ir kitų miestų (nuo 6 iki 100 tūkst. gyv.) viešąją infrastruktūrą.	402.717,00
2.2.1. Kompleksiškai atnaujinti 1-6 tūkst. gyventojų turinčių miestų (išskyrus savivaldybių centrus), miestelių ir kaimų bendruomeninę ir viešąją infrastruktūrą.	188.638,70
Žemės ūkio ministerija	
2.2.2. Remti kaimo atnaujinimą ir plėtrą – atnaujinti mažiau kaip 1 tūkst.	133.900,00

TVP GALIMOS (NESUDERINTOS) PRIEMONĖS PAGAL INSTITUCIJAS

Priemonės	Lėšų suma, tūkst. lt.
Energetikos ministerija	
1.1.7. Modernizuoti viešąją infrastruktūrą (pvz. gatvių apšvietimą) ir atnaujinti (renovuoti) viešuosius pastatus didinant jų energijos vartojimo efektyvumą	360.858,27
1.1.8. Didinti energijos gamybos efektyvumą privačiose namų valdose	122.000,00
Aplinkos ministerija	
1.1.9. Plėtoti tvarią vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo paslaugų sistemą	1.316.058,17
Kultūros ministerija	
1.2.8. Optimizuoti ir modernizuoti kultūros įstaigų (kultūros centrų, muziejų, viešųjų bibliotekų ir kt.) fizinę ir informacinę infrastruktūrą ir gerinti kultūros darbuotojų kvalifikaciją	257.076,52
1.3.2. Teikti paramą iniciatyvoms, siekiančioms prižiūrėti, aktualizuoti ir propaguoti lokalinius (kaimo, regiono) kultūrinės atminties, paveldo objektus	111.494,35
Švietimo ir mokslo ministerija	
Sveikatos apsaugos ministerijos pasiūlymas prie 1.2.10. priemonės. ...dirbančiųjų pirminės asmens sveikatos priežiūros srityje ir visuomenės sveikatos srityje kvalifikacijos tobulinimas	25.500,00
Iš viso	2.192.987,31

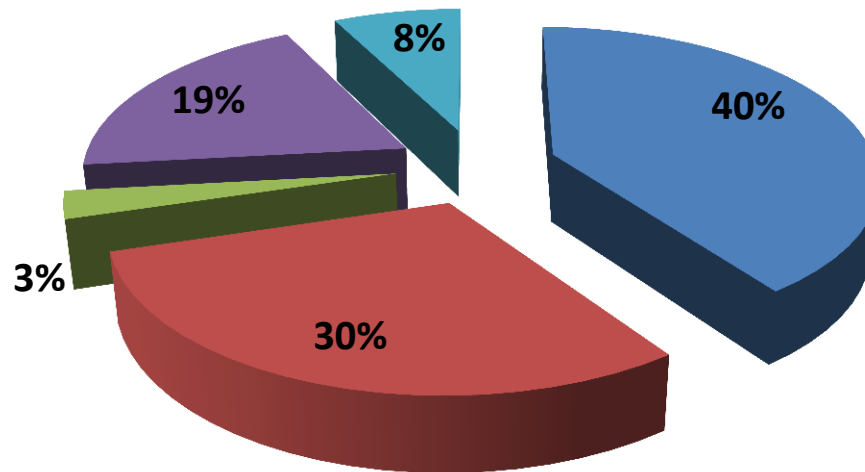

TARPINSTITUCINIS VEIKLOS PLANAS (LĖŠOS, LITAIŠ)

	2007–2013	2014-2020
Vidaus reikalų ministerija	1.188.605,20	1.105.900,89
Aplinkos ministerija	158.174,70	32.500,00
Energetikos ministerija	-	-
Informacinės visuomenės plėtros komitetas	16.579,40	-
Kultūros ministerija	-	-
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	152.970,00	253.695,70
Sveikatos apsaugos ministerija	50.702,70	144.500,00
Švietimo ir mokslo ministerija	149.464,00	359.541,80
Ūkio ministerija	340.845,00	20.000,00
Žemės ūkio ministerija	-	133.900,00
Susisiekimo ministerija	428.080,00	437.794,59
Iš viso	2.485.421,00	2.487.832,98
Procentais nuo ES struktūrinės paramos	10,5	10,67

TVP struktūra

- Modernizuoti bazinę, vietos bendruomenėms ir verslui svarbią infrastruktūrą, diegti aplinkos gerinimo ir aplinkos apsaugos priemonės
- Didinti viešųjų ir administracinių paslaugų kokybę ir prieinamumą
- Skatinti aktyvumą ir saviraišką, į socialinių, ekonominių problemų sprendimą įtraukti bendruomenes ir nevyriausybinės organizacijas
- Spręsti tikslinėms teritorijoms (gyvenamosioms vietovėms) būdingas problemas, didinant konkurencingumą ir gyvenamosios vietos patrauklumą, skatinant ekonomikos augimą
- Gerinti kaimo vietovių gyvenamąją aplinką (kompleksinis kaimo vietovių vystymas ir plėtra)

Bendras lėšų poreikis: 5,1 mlrd. Lt;
ES paramos poreikis: 4,7 mlrd. Lt;
Suderinti asignavimai: 2,5 mlrd. Lt.

„Minkštosios“ veiklos pagal NPP prioritetą „Regioninė plėtra“

Taikant tokoskyros kriterijus, regioniniam lygiui (regionų plėtros taryboms) pavedami sprendimai, susiję su:

- ...
- savivaldybių ugdymo ir švietimo paslaugų gerinimu;
- neformaliojo ugdymo ir mokymusi visą gyvenimą;
- pirminės sveikatos priežiūros, socialinių paslaugų, kultūros ir kompleksinių paslaugų kokybės gerinimu;
- savanoryste ir bendruomeniškumu pagrįstoms kultūrinėms, socialinėms iniciatyvoms (pvz. socialinių paslaugų deinstitutionalizavimas, bendruomeninės paslaugos);
- savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklos valdymo gerinimu.

...

Horizontaliojo prioriteto įgyvendinimo kryptys (ESF, SADM kompetencija)

7.1.4.2. teikti paramą bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų (įskaitant ir vietos veiklos grupes), specialistų ir kitų partnerių veiklai sprendžiant vietos ekonomines, socialines problemas (**NPP 2.2.1, 2.2.2 uždaviniai**)

7.1.3.6. didinti socialinių paslaugų prieinamumą (**NPP 2.1.4 uždavinys**)

Pvz.:

- teikti paramą bendruomenėms, užtikrinančioms veiksmingą pagalbą socialiai pažeidžiamoms grupėms ir jų įtraukimą į bendruomenės gyvenimą (savivaldybių socialinių paslaugų perdavimas NVO ir bendruomenėms);
- remti mažąsias iniciatyvas – nedidelės apimties projektus, skirtus bendruomeninei lyderystei ugdyti;
- remti visuomeninių organizacijų iniciatyvas ir bendradarbiavimą su kultūros įstaigomis (kūrybinės partnerystės sprendžiant socialines problemas).
- sociokultūrinės paslaugos, mažinančias socialinę atskirtį bendruomenėse (ypač – romų).
- skatinti ir plėtoti NVO kuriamas socialines inovacijas (socialinis verslumas, socialiniai klasteriai).

Horizontaliojo prioriteto įgyvendinimo kryptys (ESF, SAM kompetencija)

- 7.1.3.7. <...> gerinti sveikatos paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą (plečiant mobilies, slaugos namuose ir pagalbos tikslinėms grupėms paslaugas), vykdyti sveikatinimo veiklą ir ligų prevenciją (NPP 2.1.4, 5.3.3 uždaviniai);

Pvz.:

- sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelių ir sprendimų įdiegimas (slauga namuose, mobiliosios paslaugos, atvejo vadybos principo taikymas pirminės sveikatos priežiūros grandyje ir panašiai).
- Sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimas.

Horizontaliojo prioriteto įgyvendinimo kryptys (ESF, SAM kompetencija)

7.1.3.3. plėtoti neformalaus ugdymo, mokymosi visą gyvenimą veiklą savivaldybių lygiu (1.1.2 ir 1.1.3 uždaviniai)

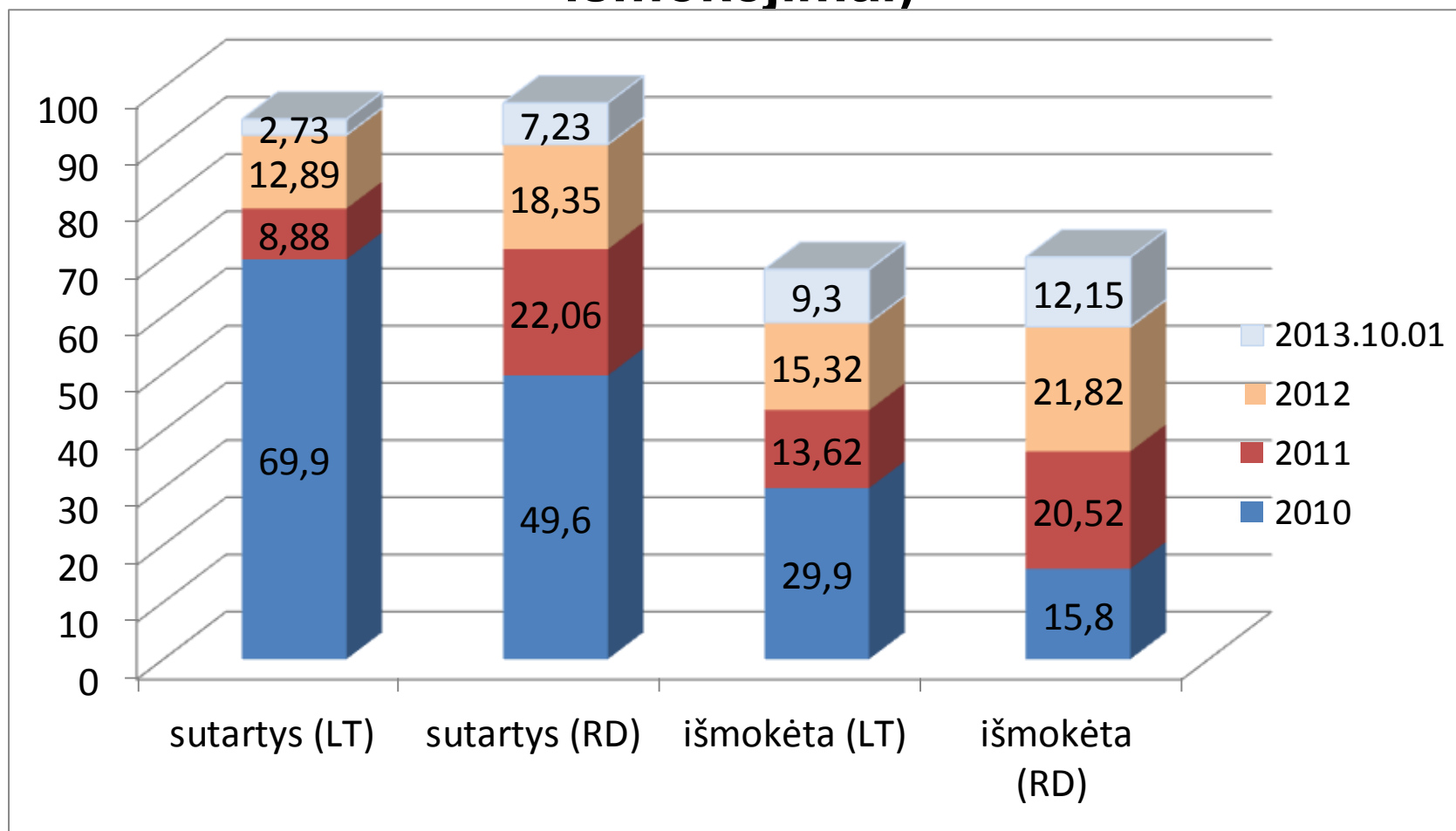
- **Pvz.:**
- savivaldybių kultūros, sporto ir švietimo įstaigose (muziejai, bibliotekos, meno veiklas vykdančių centrai, daugiafunkciai, bendruomenės centrai ir kt.) kurti ir diegti neformalaus ugdymo paslaugas (programų parengimas, aprūpinimas įranga, darbuotojų apmokymas);
- Naujų formalaus ir neformalaus švietimo modulių įdiegimas (socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, vyresnio amžiaus žmonėms, kaimo vietovių gyventojams).

REGIONINIŲ PROJEKTŲ ATRANKOS IR ĮGYVENDINIMO PRIVALUMAI

- Subsidiarumo principo įgyvendinimas
- Strateginis požiūris (planavimas 7 m. laikotarpiu)
- Efektyvesni ir naudingesni sprendimai
- Kompleksiškumo užtikrinimas
- Teritorinės, ekonominės ir socialinės sanglaudos didinimas
- Skaidrumo užtikrinimas
- Paramą planuoja ir gauna tiesioginis vykdytojas (savivaldybė)

Įgyvendinimo spartos palyginimas: visa ES stuktūrinė parama (LT) ir visos (20) regioninės priemonės (RD), 2007 – 2013.10.01, % (sutartys ir išmokėjimai)

SPRENDIMAS (priimta NRPT 2013 11 19):

1. Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ne mažiau kaip 15 proc. 2014–2020 m. Europos Sąjungos paramos laikotarpio Veiksmų programoje planuojamų lėšų paskirstyti taikant regioninės projektų atrankos mechanizmą, kaip numatyta Nacionalinės pažangos programoje, pavedant Energetikos, Aplinkos ir Kultūros ministerijoms pagal kompetenciją rengiančioms Veiksmų programos atitinkamas dalis ir įgyvendinančius dokumentus užtikrinti šio sprendimo įgyvendinimą ne mažiau kaip 15 proc. administruojamos paramos skiriant regionų projektų planavimo būdu įgyvendinamos priemonėms.
2. Pasiūlyti Žemės ūkio ministerijai ne mažiau kaip 4 proc. nuo 2014–2020 finansinio laikotarpio Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšų skirti pagrindinių paslaugų prieinamumui ir infrastruktūrai kaimo vietovėse (iki 1000 gyv.) gerinti ir šias lėšas įtraukti į Vidaus reikalų ministerijos rengiamą Nacionalinės pažangos programos prioriteto „Regioninė plėtra“ įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planą.

Komisijai siūlomas sprendimas

1. Pasiūlyti AM, KM, EM numatyti ne mažiau kaip 15 % nuo priskirtų ES struktūrinių fondų asignavimų regioninio planavimo priemonėms, ir jas įtraukti į NPP HP „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinį veiklos planą.
2. Pasiūlyti ŠMM, SADM ir SAM papildomai numatyti lėšas regioninio planavimo priemonėms finansuojamoms iš ESF, kurios papildytų NPP HP „Regioninė plėtra“ Tarpinstitucinio veiklos plano veiklas, finansuojamas iš ERPF.
3. Pasiūlyti Žemės ūkio ministerijai ne mažiau kaip 4 proc. nuo 2014–2020 finansinio laikotarpio Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšų skirti pagrindinių paslaugų prieinamumui ir infrastruktūrai kaimo vietovėse (iki 1000 gyv.) gerinti ir šias lėšas įtraukti į Vidaus reikalų ministerijos rengiamą Nacionalinės pažangos programos prioriteto „Regioninė plėtra“ įgyvendinimo tarpinstitucinį veiklos planą.